

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 3 ta' Marzu, 2025.

Numru: 1

Rikors numru: 814/2014/1 NC

**Dr Shaheryar Ghaznavi fil-kapaċità tiegħu ta' prokuratur speċjali
tad-Dipartiment tal-Litigazzjoni tal-Istat tal-Libja in rappreżentanza
tal-Istat tal-Libja**

v.

**Dr Simon Micallef Stafrace u I-P.L. Peter Paul Sammut li b'digriet
tad-9 ta' Ottubru, 2014 ġew appuntati Kuraturi Deputati biex
jirrappreżentaw l-eredi mhux magħrufa ta' Mutassam Gaddafi
magħruf ukoll bħala Mutassim Billah Abuminyar Gaddafi, li hu
magħruf ukoll bħala Muatasimballah Muammar Abuminyar,
Mutassim Qadhafi, Moatassam Ghaddafi li hu magħruf ukoll bħala
Dr Muatasimballah Abumi,
u b'digriet tas-27 ta' Frar, 2015 l-Avukat Charilos Oikonomopoulos
assuma l-atti ta' dawn il-proċeduri fil-kapaċità tiegħu ta'**

mandatarju speċjali ta' Safiya Ferkash Mohammed bħala waħda mill-eredi preżunti ta' Mutassam Gaddafi, u limitatament sa fejn kienu qegħdin jirrappreżentaw l-interessi tal-imsemmija Safiya Ferkash Mohammed bħala waħda mill-eredi preżunti ta' Mutassam Gaddafi, il-ħatra tal-Kuraturi Deputati Dr Simon Micallef Stafrace u I-P.L. Peter Paul Sammut ġiet revokata *contrario imperio*

u

Capital Resources Limited (C 50047) għal kwalsiasi interess li għandha jew li jista' jkollha fil-proċeduri odjerni u b'nota tal-20 ta' Marzu 2015, Dr Charilos Oikonomopoulos assumma l-atti f'isem Capital Resources Limited bħala Kuratur Deputat

1. Din is-sentenza hi b'referenza għall-ewwel aggravju tal-appell tal-konvenut *nomine* l-Avukat Charilos Oikonomopoulos, fil-kapaċità tiegħu ta' mandatarju speċjali ta' Safiya Ferkash Mohammed u Capital Resources Limited b'referenza għall-eċċezzjoni dwar ġurisdizzjoni, li ġiet miċħuda mill-Ewwel Qorti bis-sentenza tat-23 ta' Ottubru 2017.

Preliminari

2. B'rikors maħluf ippreżentat fis-17 ta' Settembru 2014 l-attur *nomine* ppremetta u talab:

“1. Illi, fis-sena elfejn u tnax (2012) il-Gvern ta' l-Istat tal-Libja, wettaq eżerċizzju sabiex jidentifika u jirkupra fondi, assi finanzjarji oħra u riżorsi ekonomiċi li kienu ġew miksuba abbużivament jew li kienu qegħdin jiġu miżmuma abbużivament minn persuni li kienu assoċjati direttament jew indirettament mat-tmexxija tal-ex regim Libjan;

2. Illi l-Gvern tal-Istat tal-Libja ta struzzjonijiet lill-Avukat Ġenerali tal-Istat tal-Libja sabiex jikkopera ma' Awtoritajiet Ġudizzjarji barranin sabiex jidentifika tali fondi, assi finanzjarji oħra u riżorsi ekonomiċi, u dan ai termini tal-Mutual Legal Assistance Treaties on Criminal Matters (MLAT);

3. Illi l-Gvern tal-Istat tal-Libja ta s-setgħa lill-Kap tad-Dipartiment tal-Litigazzjoni tal-Istat tal-Libja sabiex ikun jista' jistitwixxi daww l-azzjonijiet neċessarji f'ġurisdizzjonijiet esteri fejn tali fondi, assi finanzjarji oħra u riżorsi ekonomiċi ikunu jinsabu, bl-għan illi dawn ikunu jistgħu jiġu restitwiti lill-Istat tal-Libja, u dan skont il-Liġi 87 tal-1971, permezz ta' liema l-Kap tad-Dipartiment tal-Litigazzjoni huwa awtorizzat jaġixxi f'isem l-Istat tal-Libja fi kwalsiasi litigazzjoni ta' natura ċivili li tkun tikkonċerna l-Istat tal-Libja, u dan kemm ġewwa l-Libja, u kif ukoll barra mil-Libja;

4. Illi, l-konvenut Mutassim Gaddafi okkupa l-kariga ta' Uffiċjal fl-Armata Libjana u dik ta' Konsulent tas-Sigurta' Nazzjonali mis-sena elfejn u tmienja (2008) sas-sena elfejn u ħdax (2011); huwa kien ir-raba' iben ta' l-ex mexxej Libjan, il-mejjet Muammar Gaddafi, u membru taċ-ċirku ġewwieni ta' missieru; fatt li huwa rikonoxxut minn Nazzjonijiet Uniti tramite Riżoluzzjoni Numru 1970 tas-sena elfejn u ħdax (2011) li ġiet addottata mill-Kunsill tas-Sigurta' tan-Nazzjonijiet Uniti fis-26 ta' Frar, 2011, liema riżoluzzjoni saret tiffirma parti mil-Ligijiet ta' Malta permezz tal-Avviż Legali 69 tal-2011;

5. Illi s-soċjeta' konvenuta, Capital Resources Ltd., hija kumpanija registrata Malta bħala soċjeta' b'membru wieħed, bl-azzjonist uniku tagħha persuna ta' nazzjonalita' Libjana bl-isem ta' Muatasmbillah Muammar Abuminyar li fil-fatt huwa Mutassim Gaddafi;

6. Illi jirriżulta li l-konvenut Mutassim Gaddafi kellu diversi karti ta' kreditu maħruġa minn jew tramite Bank of Valletta plc;

7. Illi l-konvenut Mutassim Gaddafi miet fl-għoxrin (20) t'Ottubru, elfejn u ħdax (2011) f'Misrata ġewwa l-Libja (vide d-dokument anness u mmarkat SOL 1);

8. Illi, l-konvenut Mutassim Gaddafi, tul il-karriera professjonali tiegħu u ċioé mill-2008 sa l-2011, kien jokkupa l-kariga ta' Uffiċjal ta' l-Armata Libjana u dik ta' Konsulent tas-Sigurta' Nazzjonali, għal liema karigi kien uffiċjalment jiġħallas is-somma ta' erbgħa u sittin elf u tmin mitt Dinar (LYD 64,800) kull sena li huma ekwivalenti għal sebgħa u tletin elf u ħames mitt ewro (€37,500), u dan ai termini tal-Artikolu 49 tal-Liġi Marzjali Numru 40 tal-1974, tal-Ligijiet ta' l-Istat tal-Libja;

9. Illi, minn informazzjoni miġbura mill-Avukat Ġenerali tal-Istat tal-Libja tramite l-MLATs surriferiti, jidher biċ-ċar illi s-soċjeta' konvenuta żammet assi ferm aktar mill-ammonti li setgħu qatt ikunu legittimament gwadanjati mill-konvenut Mutassim Gaddafi, u allura bi ksur ta' l-Artikolu 54 tal-Liġi Marzjali Numru 40 tal-1974, tal-Ligijiet ta' l-Istat tal-Libja, liema

Artikolu tal-Liġi jipprojbixxi uffiċjali tal-Armata Libjana minn 'engaging in any business activities';

10. Illi, ai termini ta' l-Artikolu 1 tal-Liġi Numru 3 tal-1970 tal-Liġijiet ta' l-Istat tal-Libja, l-uffiċjali kollha tal-Forzi Armati huma meħtieġa li jiddikjaraw l-assi tagħhom, u tali '...disclosure shall show his movable and immovable assets and mainly the stocks, bonds, shares and deposits at the banks, insurance policies, moneys, and precious stones and metals, and those of his spouse and minor children as well as his and their financial obligations at the aforementioned date'. In oltre l-Artikolu 4 ta' l-istess liġi jgħid illi kwalsiasi tkabbir fl-assi finanzjarji ddikjarati ai termini tal-Artikolu 1, liema tkabbir ma jkunx kompatibbli mas-sorsi finanzjarji tad-dikjarant, jew jekk id-dikjarant ma jirnexxilux jipprova s-sors ta' tali tkabbir, jew jekk ikun ippruvat illi tali tkabbir sar b'mod abbużiv, direttament jew indirettament, tramite l-pożizzjoni, professjoni, servizz jew stat tad-dikjarant, tali tkabbir għandu jitqies bħala tkabbir illeċitu;

11. Illi l-konvenut Mutassim Gaddafi, naqas milli jagħmel dawk id-dikjarazzjonijiet kif rikjesti ai termini tal-Liġi Numru 3 tal-1970 tal-Liġijiet ta' l-Istat tal-Libja;

12. Illi ai termini tal-Liġi Marzjali 40 tal-1974, l-uffiċjali kollha tal-Forzi Armati Libjani ma jistgħux iżommu investimenti ta' kwalsiasi tip tul l-impjeg tagħhom fl-istess korp;

13. Illi l-assi miżmuma mis-soċjeta' konvenuta bl-ebda mod ma jirriflettu l-livell ta' dħul li seta' jiġi ggwanjat b'mod leġittimu mill-konvenut Mutassim Gaddafi, u fi kwalsiasi każ, l-ishma miżmuma mill-konvenut Gaddafi fis-soċjeta' konvenuta kienu miżmuma abbużivament u bi ksur tal-Liġi Marzjali 40 tal-1974;

14. Illi ai termini tal-Liġi Numru 3 ta' l-1970, l-Istat tal-Libja għandu d-dritt jitlob għar-restituzzjoni ta' tali fondi, assi finanzjarji oħrajn u riżorsi ekonomiċi ottenuti b'mod abbużiv kontra l-interessi ta' l-Istat tal-Libja jew miżmuma abbużivament minn uffiċjali li huma projbiti milli jżommu tali assi;

15. Illi jirrizulta illi l-assi li kienu miżmuma minn Mutassim Gaddafi f'Malta, kienu miżmuma bi ksur tal-Liġijiet tal-Istat tal-Libja;

16. Illi abbużi simili minn membri oħra tač-čirku ġewwieni tar-reġim ta' Gaddafi diġa' ġew rikonoxxuti ġudizzjarjament minn qrati ta' ġurisdizzjonijiet differenti, fejn il-qrati irrikonoxxew illi r-reġim ta' Gaddafi u l-membri tač-čirku ġewwieni ta' l-istess kienu qed iżommu assi appartenenti lill-Istat tal-Libja bħala trust u illi tali assi kellhom jiġu restitwiti lill-Istat tal-Libja [vide d-dokument anness u mmarkat SOL 2];

17. Illi s-soċjeta' intimata hija reġistrata ġewwa Malta u jżomm assi unikament u b'mod esklussiv ġewwa Malta, u għalhekk l-attur kellu

jistitwixxi dawn il-proċeduri fil-konfront tal-konvenuti f'Malta ai termini ta' l-Artikolu 742(1)(ċ) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

Jgħidu għalhekk il-konvenuti għalfejn din l-Onorabbli Qorti m'għandiex:

- 1. Previa kwalsiasi dikjarazzjoni oħra li talvolta tista' tkun meħtieġa u neċessarja, tiddikjara illi l-fondi, assi finanzjarji oħra u riżorsi ekonomiċi li jappartjenu lill-intimat Mutassam Gaddafi sive Mutassim Billah Abuminyar Gaddafi sive Muatasimballah Muammar Abuminyar, Muatassim Qadhafi, Moatassam Ghaddafi, sive Dr. Muatasimballah Abumi, f'ismu jew f'isem terzi, u li jinsabu f'Malta, kienu miżmuma bi ksur tal-obbligazzjonijiet imposti fuq l-istess intimat mill-Liġijiet tal-Istat tal-Libja u konsegwentement huma suġġetti għar-restituzzjoni lill-Istat tal-Libja;*
- 2. Tordna r-restituzzjoni tal-assi li kienu miżmuma mill-intimat Mutassam Gaddafi sive Mutassim Billah Abuminyar Gaddafi sive Muatasimballah Muammar Abuminyar, Muatassim Qadhafi, Moatassam Ghaddafi, sive Dr. Muatasimballah Abumi, f'ismu jew f'isem terzi, u li jinsabu f'Malta, lill-Istat tal-Libja;*
- 3. Tordna u tawtorizza t-trasferiment tal-ishma fis-soċjeta' intimata Capital Resources Limited (C 50047) mid-detenturi attwali a favur ta' rappreżentant tal-Istat tal-Libja;*
- 4. Tinnomina kuratur sabiex jirrappreżenta l-eventwali kontumaċi, u jidher fuq kwalsiasi ftehim rilevanti, dokumentazzjoni uffiċjali u/jew formoli uffiċjali biex jirrappreżenta kwalsiasi parti li tista' tkun assenti kull fejn jirrigwarda materji relatati mat-trasferiment tal-ishma tas-soċjeta' intimata.*

Bl-ispejjeż u bl-imgħax kontra l-intimati li huma minn issa ingunti għas-subizzjoni."

3. B'risposta ppreżentata fid-29 ta' Ottubru 2014¹, l-Avukat Simon Micallef Stafrace u l-P.L. Peter Paul Sammut, li b'digriet tad-9 ta' Ottubru 2014 ġew appuntati Kuraturi Deputati biex jirrappreżentaw l-eredi mhux magħrufa ta' Mutassam Gaddafi wieġbu:

"Illi l-esponenti mhumix edotti mill-fatti u għalhekk qegħdin jirriżervaw d-dritt illi jippreżentaw risposta motivata f'każ u jekk jiġu edotti mill-fatti.

Salv risposta ulterjuri."

¹ Vol. I fol. 74

4. Permezz ta' twegiba maħlufa ppreżentata fit-18 ta' Marzu 2015 il-konvenut Avukat Charilos Oikonomopoulos bħala mandatarju speċjali ta' Safiya Ferkash Mohammed, wieġeb² hekk:

“By way of preliminary pleas:

1. In the first instance, this Honourable Court does not have jurisdiction to hear and decide the cause in terms of the provisions of Article 742 of the Code of Organization and Civil Procedure (Chapter 12 of the Laws of Malta) since the cause of action as postulated by the claimant against the defendant does not fall within any of the heads of jurisdiction as contemplated in Article 742 of the Code of Organization and Civil Procedure (Chapter 12 of the Laws of Malta) which determines on which basis this Court can seize jurisdiction;

2. In the second instance and also preliminarily and subordinate to the above, the claimant must prove to this Honourable Court that the mandate by the ‘State of Libya’, has been validly and legitimately granted in favor of Dr. Shaheryar Ghaznavi (Identity Card Number 219698M) and that the latter has been duly authorized to represent the plaintiff, the ‘State of Libya’, in these proceedings;

3. In the third instance and also preliminarily and subordinate to the above, the claimant must prove to this Honourable Court that the present action is being pursued by the governmental authorities representing the ‘State of Libya’, then additional proof must be provided with regards to the fact that the claimant, at all relevant times, enjoyed the status of a ‘State’ at international law level and in the absence of such satisfactory proof the defendant should be declared non-suited as a party to these proceedings;

4. In the fourth instance, and also preliminarily, and without prejudice to the above, the onus is on the claimant to produce proof of the Laws of Libya, which are being invoked in these proceedings. Given the vagueness in which the sworn application has been drafted, the defendant reserves his right to put forward further pleas on the applicable law, including producing evidence on the applicable law of Libya and any military regulations;

5. In the fifth instance and also preliminarily and subordinately to the above, the action as presented by the court application in question is time-barred in accordance to Article 2153 of Chapter 16 (Civil Code) of the Laws of Malta as Mutassam Gaddafi aka Mutassim Billah Abuminyar

² Vol. II fol. 167 et seq.

Gaddafi aka Muatassimblah Muammar Abuminyar, Muatassim Qadhafi, Moatassam Ghaddafi aka Dr. Muatasimballah Abumi was shot on the 20th of October 2011 as certified in the death certificate presented by the plaintiff together with the court application;

On the merits:

6. That subordinately to the above and as shall be amply proved throughout the proceedings, it is manifestly untrue and unfounded on both fact and law that Mutassam Gaddafi aka Mutassim Billah Abuminyar Gaddafi aka Muatassimblah Muammar Abuminyar, Muatassim Qadhafi, Moatassam Ghaddafi aka Dr. Muatasimballah Abumi engaged in any illegal business activity under Libyan Law or any other applicable law which rendered 'moveable and immoveable assets' of whatever nature and which were gained abusively, directly or indirectly through his position, profession, service or status as a Libyan Army Officer and National Security Advisor. Any allegation of abuse and wrongdoing is categorically denied;

7. That for all intents and purposes, it is being observed that the Mutual Legal Assistance Treaties on Criminal Matters (MLAT) specifically between Malta and Libya with the purpose of gathering and exchanging information and identifying funds, financial assets and economic resources has not yet been enacted and does not form part of Laws of Malta;

8. That the defendant is aware of the judgment, a copy of which has been filed by the plaintiff, delivered by the High Court of Justice (Commercial Court) (2012) dated 9th March 2012 in the names of the State of Libya and Capitana Seas and makes reference to the fact that the defendant in this case is not Saadi Qadhafi (still living) and the merits of the case in question do not relate to immovable property situated in London. Therefore it is being stated that reference to the above-mentioned case is completely irrelevant and is simply a mere attempt to influence the Court with unrelated information involving the deceased's siblings;

9. That all and any allegations made by the plaintiff as duly represented must be proved in the matter required by law;

10. That independently of the above, the claims put forward by the claimant are unfounded in fact and at law;

11. Save additional and ulterior pleas according to law. Therefore the defendant requests, with respect, that this Honourable Court rejects the pleas submitted by the above mentioned application, with costs against the plaintiff."

5. Permezz ta' risposta maħlufa separata ppreżentata fil-25 ta' Marzu 2015, l-Avukat Charilos Oikonomopoulos, din id-darba bħala kuratur għal u in rappreżentanza ta' Capital Resources Limited, wieġeb³ illi:

“By way of preliminary pleas:

1. In the first instance, this Honourable Court does not have jurisdiction to hear and decide the cause in terms of the provisions of Article 742 of the Code of Organization and Civil Procedure (Chapter 12 of the Laws of Malta) since the cause of action as postulated by the claimant against the defendant does not fall within any of the heads of jurisdiction as contemplated in Article 742 of the Code of Organization and Civil Procedure (Chapter 12 of the Laws of Malta) which determines on which basis this Court can seize jurisdiction;

2. In the second instance and also preliminarily and subordinate to the above, the claimant must prove to this Honourable Court that the mandate by the ‘State of Libya’, has been validly and legitimately granted in favor of Dr. Shaheryar Ghaznavi (Identity Card Number 219698M) and that the latter has been duly authorized to represent the plaintiff, the ‘State of Libya’, in these proceedings;

3. In the third instance and also preliminarily and subordinate to the above, the claimant must prove to this Honourable Court that the present action is being pursued by the governmental authorities representing the ‘State of Libya’, as duly recognised in accordance with International Law, then additional proof must be provided with regards to the fact that the claimant, at all relevant times, enjoyed the status of a ‘State’ at international law level and in the absence of such satisfactory proof the defendant should be declared non-suited as a party to these proceedings;

4. In the fourth instance, and also preliminarily, and without prejudice to the above, the onus is on the claimant to produce proof of the Laws of Libya, which are being invoked in these proceedings. Given the vagueness in which the sworn application has been drafted, the defendant reserves his right to put forward further pleas on the applicable law, including producing evidence on the applicable law of Libya and military regulations;

5. In the fifth instance and also preliminarily and subordinately to the above, the action as presented by the court application in question is time-barred in accordance to Article 2153 of Chapter 16 (Civil Code) of

³ Vol. II fol. 202 et seq.

the Laws of Malta as Mutassam Gaddafi aka Mutassim Billah Abuminyar Gaddafi aka Muatassimbillah Muammar Abuminyar, Muatassim Qadhafi, Moatassam Ghaddafi aka Dr. Muatasimballah Abumi was shot on the 20th of October 2011 as certified in the death certificate presented by the plaintiff together with the court application;

On the merits:

6. That subordinately to the above and as shall be amply proved throughout the proceedings, it is manifestly untrue and unfounded on both fact and law that Mutassam Gaddafi aka Mutassim Billah Abuminyar Gaddafi aka Muatassimbillah Muammar Abuminyar, Muatassim Qadhafi, Moatassam Ghaddafi aka Dr. Muatasimballah Abumi and/or Capital Resources Ltd. engaged in any illegal business activity under Libyan Law or any other applicable law which rendered 'moveable and immoveable assets' of whatever nature and which were gained abusively, directly or indirectly through his position, profession, service or status as a Libyan Army Officer and National Security Advisor. Any allegation of abuse and wrongdoing is categorically denied;

7. That for all intents and purposes, it is being observed that the Mutual Legal Assistance Treaties on Criminal Matters (MLAT) specifically between Malta and Libya with the purpose of gathering and exchanging information and identifying funds, financial assets and economic resources has not yet been enacted and does not form part of Laws of Malta;

8. That the defendant is aware of the judgment, a copy of which has been filed by the plaintiff, delivered by the High Court of Justice (Commercial Court) (2012) dated 9th. March 2012 in the names of the State of Libya and Capitana Seas and makes reference to the fact that the defendant in this case is not Saadi Qadhafi (still living) and the merits of the case in question do not relate to immovable property situated in London. Therefore it is being stated that reference to the above-mentioned case is completely irrelevant and is simply a mere attempt to influence the Court with unrelated information involving the deceased's siblings;

9. That all and any allegations made by the plaintiff as duly represented must be proved in the matter required by law;

10. That independently of the above, the claims put forward by the claimant are unfounded in fact and at law;

11. Save additional and ulterior pleas according to law.

Therefore the defendant requests, with respect, that this Honourable Court rejects the pleas submitted by the above mentioned application, with costs against the plaintiff".

6. Fit-23 ta' Ottubru 2017⁴ l-Ewwel Qorti tat sentenza fejn ċaħdet l-ewwel tliet eċċezzjonijiet tal-Avukat Charilos Oikonomopoulos *nomine*.

L-Appell.

7. Wara s-sentenza tat-23 ta' Ottubru, 2017 tkompla l-ġbir tal-provi u l-Ewwel Qorti tat sentenza finali fit-28 ta' Ġunju, 2022 li biha laqgħet t-talbiet tal-attur *nomine* u ordnat ir-restituzzjoni lill-Istat tal-Libja tal-assi miżmuma f'isem Mutassim Gaddafi jew f'isem terzi li jinsabu f'Malta. Imbagħad, Permezz ta' rikors tal-appell ippreżentat fil-21 ta' Lulju 2022, il-konvenut Oikonomopoulos *nomine* appella miż-żewġ sentenzi. Bl-aggravji dwar l-ewwel sentenza jilmenta illi l-Ewwel Qorti żbaljat meta ċaħdet:

- i. L-ewwel eċċezzjoni dwar in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni tal-Qrati Maltin biex jisimgħu u jiddeċiedu l-kawża;
- ii. L-eċċezzjoni li l-kawża hija preskritta skont l-Artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili;

8. Permezz ta' risposta ppreżentata fis-26 ta' Awwissu 2022 l-attur *nomine* wieġeb illi s-sentenzi appellati huma ġusti u jimmeritaw konferma u għalhekk l-appell għandu jiġi miċħud bl-ispejjeż kontra l-appellant.

⁴ Vol. VI fol. 814

9. FI-1 ta' Settembru 2022 ippreżentaw ukoll risposta Dr Simon Micallef Stafrace u l-PL Peter Paul Sammut bhala Kuraturi Deputati in rappreżentanza tal-eredi mhux magħrufa ta' Mutassim Gaddafi fejn fissru fejn u għalfejn ma jaqblux mas-sentenza appellata.

10. B'deċiżjoni mogħtija fl-14 ta' Diċembru 2022 din il-Qorti laqgħet it-talba tal-appellant *nomine* sabiex, għal dak li jirrigwarda l-għoti tal-garanzija għall-appell, jingħata l-benefiċċju tal-garanzija bil-ġurament *ai termini* tal-Artikolu 904 tal-Kap. 12.

Il-Fatti.

11. Il-fatti prinċipali li jirriżulta mill-provi li ressqu l-partijiet huma dawn:

i. Mutassim Gaddafi twieled fil-Libja fil-5 ta' Diċembru 1974⁵ u kien ir-raba' iben tal-mexxej Libjan Muammar Gaddafi u martu l-konvenuta Safiya Ferkash Mohammed;

ii. Wara li ggradwa minn Kullegġ Militari⁶ fit-30 ta' Awwissu 1998 kien appuntat Uffiċjal mal-Armata Libjana⁷. FI-1 ta'

⁵ Vol. I fol. 7, Vol. II fol. 323, Vol. VI 1023

⁶ Vol. V fol. 1131

⁷ Vol. IV fol. 987, 1000

Settembru 1999 ingħata promozzjoni ta' kaptan u b'rizoluzzjoni oħra maħruġa ftit jiem wara ġie promoss *lieutenant colone*⁸. B'mod formali, dawn it-titoli ngħataw lil Gaddafi minn Presidenti esteri waqt żjara fil-Libja fl-okkażjoni taċ-ċelebrazzjoni tar-Revoluzzjoni ta' Settembru. Madanakollu, kienu promozzjonijiet effettivi fl-Armata Libjana⁹;

iii. Bejn l-2003 u l-2004 Gaddafi rreġistra kumpanija f'Malta jismha Mezen International Limited¹⁰;

iv. L-aħħar salarju li l-konvenut Gaddafi rċieva mill-Armata Libjana kien fl-ammont ta' 356 dinar. Dan kien f'Settembru 2005¹¹;

v. Skont dokumenti maħruġa mill-Armata Libjana, minn Settembru/Ottubru 2005¹² il-konvenut Gaddafi ġie appuntat National Security Advisor mill-preċedenti *General Popular Committee*¹³ u kien jithallas mill-*General Popular Financial Committee*¹⁴;

⁸ Vol. IV fol. 987, 1000, Vol. V fol. 1131

⁹ Vol. VI fol. 978, Vol. V fol. 1131, 1132

¹⁰ Vol. VI fol. fol. 854, 1022

¹¹ Vol. VI fol. 996, 998, 1000

¹² Għalkemm Mohamed Mustafa Sadri, Adviser tal-Armata, xehed (ara Vol. V fol. 1130) li l-konvenut Gaddafi ġie trasferit mill-militar għan-National Security Council fl-2007, it-traduzzjoni tad-dokument minnu esebit (ara Vol. V fol. 1159 – 1160) tikkonferma li l-ħatra tal-konvenut Gaddafi bħala *National Security Advisor* saret f'Settembru tal-2005

¹³ Vol. VI fol. 1000, Vol. V fol. 1162

¹⁴ Ara Vol. VI fol. 996, 1002

vi. Fis-17 ta' Awwissu 2009 kien promoss għar-rank ta' Brigadier / Ġeneral¹⁵;

vii. Fix-xhieda tiegħu tal-5 ta' April 2019 l-Avukat Charilos Oikonomopoulos xehed li l-konvenut Gaddafi sar attivament involut '*in Libya's affairs*' fl-2009/2010¹⁶. Jgħid li qabel dak il-perjodu Gaddafi kien jaħdem bħala persuna fin-negozju u jsiefer bħala tali u mhux bħala rappreżentant tal-Gvern Libjan. Jinsisti li Gaddafi ma kellu ebda kariga fil-Gvern u l-ħatriet li kellu fl-armata mhumieq prova kuntrarja għaliex kważi kull raġel Libjan kien reġistrat fl-Armata¹⁷;

viii. Imbagħad fix-xhieda tiegħu tat-2 ta' Diċembru 2019¹⁸ l-Avukat Charilos Oikonomopoulos xehed li ħa żball meta qal li l-konvenut Gaddafi serva l-Gvern Libjan bejn l-2009 u l-2010¹⁹. Jgħid li Mutassim Gaddafi assuma r-rwol ta' *national security advisor* bejn l-2006 / 2007 sal-bidu tal-2010 iżda mbagħad irreżenja / tkeċċa għaliex kellu xi jgħid ma' missieru u wara ġie Malta għal xahar. Ftit ta' żmien wara r-relazzjoni ma' missieru tranġat, iżda Mutassim Gaddafi qatt ma reġa' assuma l-kariga bħala *national security advisor* għaliex bdiet ir-rivoluzzjoni. Żied jgħid li:

¹⁵ Vol. IV fol. 987, 1000, Vol. V fol. 1133, 1162, 1163

¹⁶ Vol. VI fol. 1054

¹⁷ Vol. VI fol. 1055

¹⁸ Vol. V fol. 1170 *et seq.*

¹⁹ Vol. V fol. 1173

*“when he became national security advisor, nobody told me that he was in the army. Everybody said that he was serving the Government. It was a political post, the national security advisor was not a military post ... he was living the life of an extraordinary business person. Everybody was calling him Doctor ...”;*²⁰

ix. In kontroezami Lisa Jacqueline van Goinga, allegatament il-mara tal-Mutassim Gaddafi, ukoll iddeponiet illi:

*“he (Matassam Gaddafi) resigned from national security advisor in the end of two thousand and nine (2009). After the United Nations assembly, he went with the leader to New York. He had his famous speech, for a very long time. After that he had disagreement with the Prime Minister, end of two thousand and nine (2009) he spent his time with me travelling. He went to Mecca as well because he was trying to find himself and to feel peaceful. He was very sad because he had no place in the Government ...”*²¹

*“... then in two thousand and eleven (2011), the uprising began in February, and he went to protect his country.”*²²

x. Fit-28 ta' Ġunju 2010 ġiet registrata s-soċjetà konvenuta Capital Resources Limited li għandha bħala uniku direttur, azzjonist, rappreżentant legali u ġudizzjarju, u segretarju lil “Muatasmbillah Mummar Abuminyar” identifikat bin-numru tal-passaport 355900.²³ Dan jirriżulta li hu l-istess persuna.

xi. F'ittra mibgħuta mill-awditur Joseph Sammut lill-Bank of Valletta ġie ċertifikat illi:

²⁰ Vol. V fol. 1175

²¹ Vol. VI fol. 1460

²² Vol. VI fol. 1465

²³ Vol. I fol. 106 et seq., Vol. III fol. 453 et seq

“the sole shareholder / director / secretary of Mezen International Ltd – original Libyan Passport No B/001897 – is the same person as the sole shareholder / director / secretary of new company Capital Resources Ltd – Libyan Passport No 355900.”

xii. L-istess awditur xehed illi l-assi ta' Mezen Ltd kienu ġew kollha trasferiti lill-kumpanija Capital Resources Limited²⁴;

xiii. Il-kontijiet ta' Mezen International Ltd mal-Bank of Valletta kienu dawn:

a. EUR Account²⁵ li ngħalaq fit-30 ta' Ġunju 2010 b'bilanċ ta' €55,629,914.01²⁶. Dawn kienu flejjes li Mezen International Limited faddlet minn Settembru 2006 sal-aħħar ta' Ġunju 2010²⁷. L-ewwel kreditu f'dan il-kont kien pagament ta' kważi żewġ miljuni mingħand '*Holding Libya Co.*'²⁸. Fis-snin sussegwenti ma kienx hemm wisq attività fl-istess kont sakemm f'Diċembru 2009 daħal *inward transfer* ta' €1,111,111 '*National Security Co ... Being Payment of Consultants Services*'²⁹. Fl-istess kont daħlu wkoll pagamenti minn għadd ta' kumpaniji oħra rappreżentanti fl-as ta' *invoices* u depożiti sostanzjali

²⁴ Vol. VI fol. fol. 855

²⁵ Vol. V fol. 1190 *et seq.*

²⁶ Vol. V fol. 1199

²⁷ Vol. V fol. 1185 - 1199

²⁸ Vol. V fol. 1185

²⁹ Vol. V fol. 1192

(€27,000,000³⁰ + €9,902,800.00³¹ + €7,517,000.00³²)

għejjin minn '*Moncada*';

b. GBP Savings Account³³ li ngħalaq fit-30 ta' Ġunju 2010 b'bilanċ ta' £3,006,936.92³⁴. Dawn kienu flejjes li Mezen International Limited faddlet sal-aħħar ta' Ġunju 2010. Fil-maġġior parti tali bilanċ (ossija minnhom £3,000,000.00) għej min '*Che Guevara Insurance Claim / Lead Yacht Underwrites*'. Il-kumplament huma interessi;

c. USD Current Account³⁵ li fit-30 ta' Ġunju 2020 għie miġbud minnu l-bilanċ sħiħ ta' \$21,440,606.54³⁶, somma li Mezen International Limited faddlet minn Mejju tal-2002 sal-aħħar ta' Ġunju 2010³⁷ u *inter alia* tikkonsisti f'depożiti sostanzjali (\$4,500,000 + \$398,195.00) min '*Moncada Ltd*'³⁸. Wara li għie miġbud il-bilanċ ta' \$21,440,606.54, għiet depożitata f'dan il-kont is-somma ta' \$5,000,000 iżda l-istess għiet miġbuda fl-istess jum³⁹;

³⁰ Vol. V fol. 1195

³¹ Vol. V fol. 1197

³² Vol. V fol. 1198

³³ Vol. V fol. 1200

³⁴ Vol. V fol. 1203

³⁵ Vol. V fol. 1204 *et seq.*

³⁶ Vol. V fol. 1227

³⁷ Vol. V fol. 1204 - 1227

³⁸ Vol. V fol. 1227

³⁹ Vol. V fol. 1228

d. EUR Savings Account⁴⁰ li, fid-29 ta' Settembru 2010, ingibdet minnu s-somma ta' €2,994,877.53⁴¹. Għalkemm dan il-kont għadu miftuħ, illum m'għandux flus fih;

e. USD Savings Account⁴² li ngħalaq fis-6 ta' April 2009 b'bilanċ ta' \$57,273.71⁴³;

f. USD fixed account⁴⁴ li f'Lulju 2010 ingħalaq wara li ngibdet minnu s-somma ta' \$12,441,663.62⁴⁵;

g. Business loan ta' €5,500,000 li nħareġ f'April 2010⁴⁶ u tħallas għal kollox fi Frar 2011⁴⁷.

xiv. Rappreżentanti tal-Bank of Valletta kkonfermat⁴⁸ illi s-soċjetà konvenuta Capital Resources Limited tiddetjeni sitt (6) kontijiet bankarji mal-imsemmi bank, ossija:

a. Kont *savings* intestat bħala '*Capital Resources Account Visa Gold*' li nfetaħ fit-18 ta' Ġunju 2010 u għadu

⁴⁰ Vol. V fol. 1239

⁴¹ Vol. V fol. 1239

⁴² Vol. V fol. 1245

⁴³ Vol. V fol. 1266

⁴⁴ Vol. V fol. 1308

⁴⁵ Vol. V fol. 1338

⁴⁶ Vol. V fol. 1365

⁴⁷ Vol. V fol. 1366

⁴⁸ Vol. III fol. 464 *et seq.*

miftuh b'bilanċ ta' €122,770.10⁴⁹. Dawn huma flejjes li qabel kienu *credit balance* f'Gold Card li ħarġet fit-30 ta' Ġunju 2010 f'isem Mutsambllah Abumenyar iżda ġiet immarkata *lost without re-issue* fl-20 ta' Frar 2011⁵⁰;

b. Kont *savings* intestat b'ħala '*Capital Resources Visa Platinum Account*' li nfetaħ fit-18 ta' Ġunju 2010 u għadu miftuh b'bilanċ ta' €84,781.98⁵¹. Dawn huma flejjes li qabel kienu *credit balance* f'Platinum Card li ħarġet fit-30 ta' Ġunju 2010 f'isem Mutsambllah Abumenyar u ngħalqet fit-28 ta' Frar 2011⁵²;

c. Kont *savings* f'liiri Sterlina li nfetaħ fit-28 ta' Ġunju 2010 u fit-30 ta' Ġunju 2010 ġiet depożitata fih is-somma ta' £3,006,936.92⁵³. Dan il-kont għadu miftuh u fih bilanċ ta' £3,015,992.98⁵⁴;

d. Kont *savings* f'Dollari Amerikani li nfetaħ fit-28 ta' Ġunju 2010⁵⁵ u fit-30 ta' Ġunju 2010 ġiet depożitata fih is-

⁴⁹ Dok. JB 4 Vol. III fol. 601 *et seq.*

⁵⁰ Dok. JB 6 Vol. III fol. 607 *et seq.*

⁵¹ Dok. JB 5 Vol. III fol. 604 *et seq.*

⁵² Dok. JB 7 Vol. III fol. 616 *et seq.*

⁵³ Dok. JB 1 Vol. III fol. 468

⁵⁴ Dok. JB 1 Vol. III fol. 533

⁵⁵ Dok. JB2 Vol. III fol. 534 *et seq.*

somma ta' \$21,440,606.54. L-istess għadu miftuħ u fih bilanċ ta' \$38,750,920.21⁵⁶;

e. Kont *savings* f'ewro li nfetaħ fit-28 ta' Ġunju 2010 u fit-30 ta' Ġunju 2010 għet depożitata fih is-somma ta' €55,629,914.01⁵⁷. L-istess għadu miftuħ u fih bilanċ ta' €56,327,144.31⁵⁸; u

f. *Buisness loan account*, infetaħ fit-12 ta' Awwissu 2010 u ngħalaq fit-28 ta' Frar 2011 però qatt ma saru tranżazzjonijiet fih.

xv. Ir-rappreżentanti tal-Bank of Valletta kkonfermat illi hija ma sabet ebda kont mal-BOV personalment f'isem il-konvenut Mutassam Gaddafi / Mutassim Billah Abuminyar Gaddafi / Muatasimbillah Muammar Abuminyar / Muatassim Qadhafi / Moatassam Ghaddafi / Dr Muatasimballah Abumi⁵⁹;

xvi. Fid-29 ta' April 2011 il-konvenut Gaddafi allegatament iżżewweġ f'Sirte, Libja lil Lisa Jacqueline van Goinga, mara ta'

⁵⁶ Dok. JB2 Vol. III fol. 594

⁵⁷ Dok. JB3 Vol. III fol. 595 *et seq.*

⁵⁸ Dok. JB3 Vol. III fol. 600

⁵⁹ Vol. III fol. 464 *et seq.*

nazzjonalità Olandiża⁶⁰. Skont dikjarazzjonijiet li saru quddiem

Qorti Olandiża:

“It was an Islamic marriage, which was solemnised by an imam in the presence of two male witnesses. No one else was present. The wedding took place in a hiding place, during bombings in the Arab Spring. The Man (ossija il-konvenut Gaddafi) planned having the marriage entered into the civil registry in Tripoli. This did not happen as one of the Man’s younger brothers died the next day during the bombing. After that, the Man had to flee from one hiding place to another, up to the time of his death on 20 October- 2011, according to the mother.”

xvii. Mid-dokumenti li hemm fl-atti jirrizulta li Gaddafi nqatel fl-20 ta’ Ottubru 2011.⁶¹ Skont Mohamed Mustafa Sadri, li xehed in rappreżentanza tal-Ministeru tad-Difiża tal-Libja, il-konvenut Gaddafi kien liebes ta’ suldat meta sparawlu⁶²;

xviii. Lisa Jacqueline van Goinga xehdet⁶³ illi l-aħħar darba li rat lill-konvenut kien fit-3 ta’ Ottubru 2011. Tgħid il hija kienet kontinwament ġejja u sejra lejn il-Libja u l-aħħar darba li ltaqgħet miegħu barra l-Libja kien Parigi f’Jannar 2011. Tgħid li wara dik id-data l-konvenut Gaddafi *“would permanently stay within Libja where he would fight by his father’s side and for his father’s legitimate government during the whole period extending from February 2011 to the 3rd of October 2011”*⁶⁴;

⁶⁰ Vol. V fol. 1176, Vol. VI fol. 1451 et seq.

⁶¹ Vol. I fol. 7, Vol. V fol. 1128, Vol. V fol. 1134

⁶² Vol. V fol. 1134

⁶³ Vol. V fol. 1385

⁶⁴ Vol. V fol. 1385

xix. B'riżoluzzjoni tan-Nazzjonijiet Magħquda numru 1970 tal-2011 *inter alia* ħarġet *travel ban* fil-konfront ta' Mutassam Gaddafi u l-assi tiegħu ġew iffriżati⁶⁵. Rappreżentant tas-*Sanctions Monitoring Board* għall-Ministeru tal-Affarijiet Barranin ta' Malta xehed illi n-natura tal-assi in kwistjoni jikkonsistu fil-kumpanija konvenuta Capital Resources Limited⁶⁶;

xx. Fl-4 ta' Frar 2012 Lisa Jacqueline van Goinga welldet tifel li skont ix-xhieda tagħha huwa '*the unique child and heir of Almuatesem Bellah Mutassim Billah Abuminyar Gaddafi ... holder of Libyan Passport No B/001897*'⁶⁷;

xxi. Fis-sena 2012 il-Gvern tal-Istat tal-Libja wettaq eżerċizzju sabiex jidentifika u jirkupra fondi, assi finanzjarji u riżorsi ekonomiċi oħra li kienu ġew miksuba / miżmuma abbużivament minn persuni li kienu assoċjati direttament jew indirettament mat-tmexxija tal-ex reġim Libjan;

xxii. Fis-17 ta' Settembru 2014 ġiet ippreżentata din il-kawża;

⁶⁵ Vol. III fol. 638

⁶⁶ Fol. Vol. III fol. 638 *et seq.*

⁶⁷ Vol. V fol. 1384

xxiii. Skont l-Avukat Charilos Oikonomopoulos iż-żwieġ tal-konvenut Gaddafi ma' Lisa Jacqueline van Goinga u l-paternità tat-tifel ġew rikonoxxuti b'sentenza ta' Qorti Olandiża li ngħatat f'Novembru 2017⁶⁸, liema sentenza hija waħda finali.

L-Ewwel Aggravju – In-Nuqqas ta' Ġurisdizzjoni.

12. L-ewwel aggravju tal-appellant *nomine* huwa dwar dik il-parti tas-sentenza preliminari fejn ġiet miċħuda l-ewwel eċċezzjoni dwar in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni, li biha jsostni li l-kawża proposta ma taqax taħt wieħed mill-paragrafi tal-Art. 742 tal-Kap. 12.

13. F'dan ir-rigward, il-konsiderazzjonijiet tal-Ewwel Qorti kienu s-segwenti:

“Is-subartikolu (1) tal-artikolu 742 tal-Kap. 12 jipprovdi:

742. (1) Bla ħsara ta' fejn il-liġi tiddisponi espressament xort'oħra, il-Qrati Ċivili ta' Malta mingħajr ebda distinzjoni jew privileġġ, għandhom ġurisdizzjoni biex jisimgħu u jiddeċiedu l-kawżi kollha li jirrigwardaw il-persuni hawn taħt imsemmija:

.....

b) kull persuna, sakemm jew għandha d-domicilju tagħha jew tkun toqgħod jew tkun qegħda Malta;

(ċ) kull persuna, f'kawża dwar ħwejjeg li qegħdin jew li jinsabu f'Malta;

.....

⁶⁸ Vol. V fol. 1176, 1409 et seq., 1425 et seq.,

L-avukat Charilos Oikonomopoulos nomine bl-eċċezzjoni tiegħu dwar in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti, isostni li ma japplika l-ebda wieħed mis-subinċiżi tal-artikolu 742(1) tal-Kap. 12 li abbażi tiegħu setgħet tiġi radikata l-ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti. Fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom il-konvenuti rappreżentati mill-avukat Charilos Oikonomopoulos isostnu li għall-finijiet ta' ġurisdizzjoni trid tinżamm distinzjoni netta bejn assi partikolari illi l-Istat Libjan irid jidentifika bħala li kienu tiegħu jew li kienu jappartjenu lilu jew li fuqhom igawdi xi dritt patrimonjali jew reali, u assi oħra li l-konvenuti jew min minnhom setgħu akkumulaw minn attività oħra u liema attività kienet allegatament illeċita stante illi setgħu ġew akkumulati meta l-imsemmi Mutassam Gaddafi kien jokkupa kariga pubblika fl-armata Libjana. Il-konvenut Oikonomopoulos nomine jgħid ukoll illi l-azzjoni vantata mill-attur hija azzjoni ta' kreditu naxxenti mill-allegata azzjoni doliża jew b'xi mod abbużiva tad-defunt Mutassam Gaddafi. Il-konvenut Oikonomopoulos nomine jgħid ukoll illi f'din il-kawża m'hemm l-ebda talba ta' rivendika tal-proprjetà tal-flus li hemm depożitati fil-kontijiet tal-Bank of Valletta p.l.c. u dawn il-flus huma purament anċillari u semmai utli għall-eventwali eżekuzzjoni ta' sentenza li tikkonstata li seħħ l-avveniment doliż allegat mill-attur u r-responsabbiltà tal-konvenuti jew min minnhom.

Madankollu l-indaġini fil-mertu li din il-Qorti qiegħda tiġi mitluba tagħmel fil-proċeduri odjerni, hija dwar il-provenjenza allegatament illeċita ta' assi miżmuma f'Malta minn Mutassam Gaddafi f'ismu jew permezz ta' terzi persuni. Fl-eventwalità li jiġi stabbilit fil-mertu illi l-imsemmija assi kienu miżmuma minn Mutassam Gaddafi bi ksur tal-obbligazzjonijiet legali li huwa kellu taħt il-liġi Libjana, il-Qorti qiegħda konsegwentement tiġi mitluba li tordna r-restituzzjoni ta' dawn l-assi lill-Istat tal-Libja. Jekk ikunu milqugħa t-talbiet attriċi fil-mertu, l-assi allegatament miżmuma illegalment minn Mutassam Gaddafi f'ismu jew f'isem terzi bi ksur tal-liġi Libjana, huma skont il-liġi Libjana restitwibbli lill-Istat tal-Libja għax dawn jitqiesu li huma assi tal-Istat tal-Libja. Il-kwistjoni jekk l-imsemmija assi kinux miżmuma minn Mutassam Gaddafi f'ismu jew f'isem terzi bi ksur tal-obbligazzjonijiet imposti fuqu mil-liġijiet tal-Istat tal-Libja u jekk dawn l-assi kinux fil-fatt jappartjenu lill-Istat tal-Libja, huma lkoll kwistjonijiet li għad iridu jiġu mistħarġa u deċiżi fil-mertu. Il-premessi fir-Rikors Maħluf tal-attur huma ċari fejn qiegħed jingħad illi Mutassam Gaddafi bil-paga li kellu bħala uffiċjal tal-Armata Libjana ma setax jakkumula dawk l-assi kollha miżmuma f'ismu jew f'isem terzi hawn Malta u li dawn l-assi ġew akkumulati bi ksur tal-liġijiet militari tal-Istat tal-Libja applikabbli għal uffiċjali tal-Forzi Armati Libjana u/jew b'abbuż tal-pożizzjoni li dan kellu għad-detriment tal-fondi tal-Istat tal-Libja, liema assi ikunu għalhekk restitwibbli lill-Istat tal-Libja. Dawn il-kwistjonijiet għad iridu lkoll jiġu mistħarġa fil-mertu, inkluża l-kwistjoni ta' x'għidu eżattament il-liġijiet applikabbli tal-Istat tal-Libja li ġew invokati mill-attur fir-Rikors Maħluf.

Illi fi kwalunkwe każ dak li qiegħed jitlob l-attur f'din il-kawża hija r-restituzzjoni ta' assi li allegatament kienu jappartjenu ab initio lill-Istat tal-Libja jew li saru jappartjenu lill-Istat Libjan b'effett tal-liġi tal-Libja, li fil-kors tal-kawża odjerna ġew identifikati bħala l-ishma fis-soċjetà

konvenuta Capital Resources Limited li kellu id-defunt Mutassam Gaddafi, liema soċjetà konvenuta kienet effettivament inkorporata b'soċju wieħed fil-persuna ta' Mutassam Gaddafi, li kien ukoll id-direttur, segretarju tas-soċjetà u rappreżentant ġudizzjarju tas-soċjetà konvenuta. Allura dak illi effettivament irid jiġi deċiż fil-mertu minn din il-Qorti huwa jekk l-imsemmija ishma fis-soċjetà konvenuta f'isem Mutassam Gaddafi jappartjenux fir-realtà lill-Istat tal-Libja.

Il-konvenuti jinvokaw diversi sentenzi biex jissufragaw it-teżi tagħhom, liema kawża però ma kinux jittrattaw talbiet għar-restituzzjoni ta' assi provenjenti minn atti illeċiti jew abbużivi, imma kienu jinvolve talbiet għall-ħlas ta' kreditu allegatament dovut lill-atturi, liema atturi kienu ppruvaw jirradikaw il-ġurisdizzjoni tal-Qrati Maltin abbażi ta' depożiti f'kontijiet tal-konvenut/konvenuta f'banek Maltin li kienu jipprovdu l-possibbiltà ta' eżekuzzjoni effettiva għat-talbiet tagħhom.

Imma l-fattispeċi tal-kawża odjerna huma għal kollox differenti minn hekk u l-kawża odjerna strettament mhijiex waħda ta' kreditu, billi kawża ta' kreditu tippresupponi relazzjoni ġuridika bejn partijiet f'kawża abbażi ta' obligazzjonijiet finanzjarji ta' bejniethom. Il-kawża odjerna għal kuntrarju tittratta l-obbligazzjoni li allegatament kellu d-defunt Mutassam Gaddafi naxxenti mil-liġi marzjali Libjana, ossija d-dritt pubbliku Libjan, li ma kellux jinvolve ruħu f'attivitajiet kummerċjali sakemm jibqa' membru tal-Armata Libjana. Inoltre l-assi li l-Istat tal-Libja attur jallega li jappartjenu lilu, kif caso mai għad irid jiġi ppruvat fi stadju ulterjuri ta' din il-kawża, huma proprju l-ishma li d-defunt Mutassam Gaddafi kellu fis-soċjetà konvenuta. Mutassam Gaddafi strettament ma kellux depożiti bankarji f'ismu hawn Malta, imma kellu assi finanzjarji f'Malta fil-forma ta' ishma f'soċjetà kummerċjali reġistrata f'Malta, u ċjoè Capital Resources Limited. Fi kwalunke każ id-deċiżjonijiet tal-Qrati tagħna in materja għar-rigward ta' depożiti bankarji bħala l-baži biex tiġi radikata l-ġurisdizzjoni tal-Qrati tagħna, mhumieks konsistenti u xi minn daqqiet anki konfligġenti.

Illi s-sentenza fl-ismijiet **Mehmet Sedar Koca noe vs. Dr Simon Micallef Stafrace et noe** stabbiliet fil-prim' istanza u fl-istadju tal-appell li f'każ li l-mertu tal-kawża tkun somma flus li tkun depożitata f'kont bankarju, bħal fil-każ odjern, il-ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti tiġi stabbilita abbażi tal-artikolu 742(1)(ċ) tal-Kap. 12.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Dr Mark Fenech noe vs. Jean Clark** jintqal:

"Illi l-imsemmi artikolu 742(1)(ċ) jikkonferixxi ġurisdizzjoni fuq din il-Qorti biex tisma' u tiddeċiedi l-kawża kollha li jirrigwardaw kull persuna dwar ħwejjeġ li qegħdin u/jew li jinsabu f'Malta ... Illi din il-Qorti jidhrilha illi nonostante l-elementi fattwali esposti fl-eċċezzjoni preliminari tal-konvenuta (li kien li la l-attur u lanqas il-konvenut ma kienu Maltin) jirriżulta però xorta waħda li din il-Qorti għandha ġurisdizzjoni skont l-imsemmi Artikolu peress li l-kawża tittratta dwar ħwejjeġ li jinsabu Malta."

*Fis-sentenza fl-ismijiet **Dr Anne Fenech noe vs. Dr Louis Cassar Pullicino noe** jingħad illi meta s-soċjetà konvenuta tiftaħ kumpannija f'Malta bħalma fil-fatt kien għamel Mutassam Gaddafi:*

“hija awtomatikament poġġiet dik il-kumpannija taħt l-iskrutinju tal-organi kompetenti Maltin, u meta hemm obbligazzjoni li qed tirreferi għall-ishma ta’ dik il-kumpannija, dik l-obbligazzjoni titqies li qed tirreferi għal oġġett preżenti hawn Malta, u kwindi taħt il-kontroll u l-ġurisdizzjoni tal-Qrati Maltin”,

*Fis-sentenza fl-ismijiet **Mehmet Serdar Koca noe vs. Dr Simon Micallef Stafrace noe** kien intqal mill-qorti tal-prim’ istanza:*

“Bl-istess mod, fil-kawża in eżami, meta s-soċjetà konvenuta fetħet il-kontijiet bankarji f'Malta, dawk il-flus, li l-attur nomine jallega li huma tal-konvenuti, jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni tal-Qrati ta’ Malta. Il-fatt illi l-kontendenti huma residenti u domiciljati barra minn Malta ma jneħħix il-ġurisdizzjoni ta’ dawn il-Qrati, għax il-flus jew parti minnhom jinsabu f'Malta.

La darba l-flus huma ddepożitati Malta, u l-attur nomine jippretendi li dawn huma tiegħu, konsegwentement din il-Qorti għandha ġurisdizzjoni. Il-flus Malta jinsabu. Ma hemm ebda bżonn, skont l-Artikolu 742(1)(ċ) illi l-partijiet ikollhom preżenza f'Malta jew li huma ċittadini jew domiciljati Malta jew ta’ nazzjonalità Maltija. Kieku wieħed kellu jinterpreta dan l-artikolu kif qed jippretendu li għandu jiġi interpretat il-konvenuti, allura jkun possibbli li wieħed jiddepożita l-flus barra minn pajjiż fejn ma għandu ebda konnessjoni u ebda Qorti ma jkollha ġurisdizzjoni. Dan żgur mhuwiex l-ispirtu ta’ din id-dispożizzjoni tal-liġi, anzi l-ispirtu huwa li tirradika l-ġurisdizzjoni fejn il-proprjetà (f’dan il-każ intanġibbli) tmiss mat-territorju Malti.”

Tqis illi kif inhuwa magħruf, il-ġurisdizzjoni tal-Qrati tagħna trid tiġi radikata fil-mument tal-ftuħ tal-kawża u trid tiġi bbażata fuq it-talbiet kif dedotti mill-attur/i. Illi proprju fit-tielet talba tiegħu l-attur fil-kawża odjerna qiegħed jitlob illi l-Qorti tordna u tawtorizza t-trasferiment tal-ishma fis-soċjetà intimata Capital Resources Limited mid-detenturi attwali a favur ta’ rappreżentant tal-Istat tal-Libja, u ċjoè t-trasferiment ta’ ħwejjeġ li kienu jinsabu hawn Malta fid-data meta nfetħet il-kawża. Għaldaqstant din il-Qorti tqis illi għandha ġurisdizzjoni li tisma’ u tiddeċiedi din il-kawża, salv illi fil-mertu irid jiġi ppruvat eventwalment illi l-imsemmija assi effettivament jappartjenu lill-Istat tal-Libja.”

14. Fl-appell saret enfasi li l-konvenuti eredi ta’ Mutassim Gaddafi, ma jirrisjedux hawn Malta, mhumix ċittadini Maltin jew domiciljati hawn Malta u lanqas ma kienu qatt preżenti Malta. Kwantu għall-konvenuta l-oħra, Capital Resources Limited, li hija soċjetà registrata hawn Malta, l-

appellant *nomine* jishaq li l-uniku azzjonist tagħha kien l-istess Mutassim Gaddafi, illum mejjet. Speċifikatament fil-kuntest tal-paragrafu (1)(ċ) tal-Artikolu 742 jargumenta mbagħad illi:

“din il-kawża mhijiex kawża in rem li permezz tagħha l-Istat Libjan qed jittenta li jirkupra u jirrivendika xi ħwejjeg mobbli jew proprjetà li tinsab hawn Malta iżda azzjoni personali fil-konfront ta’ Mutassim Gaddafi ossia l-eredi tiegħu, kif ukoll Capital resources limited li tagħha kien l-uniku azzjonista bażata esklussivament fuq l-allegazzjoni illi l-istess Mutassim Gaddafi kiser l-obbligi naxxenti mill-liġijiet militari tal-Libja ...

... Il-fatt illi Mutassim Gaddafi għandu f’ ismu ishma f’ kumpannija Maltija illi jinsabu hawn Malta hija sekondarja għall-mertu tal-kawża u semmai hija rilevanti għar-rimejdu tar-restituzzjoni li qed jintalab mill-attur nomine. Kollox pero jipprexxindi mill-kwistjoni jekk l-aġir ta’ Mutassim Gaddafi kienx in vjolazzjoni tal-liġijiet tal-Libja u ċertament jekk dak hwa mertu li jinvolti biss l-Istat tal-Libja u l-istess Mutassim Gaddafi jew l-eredità tiegħu, u għalhekk mertu li ma għandu x’jaqsam xejn ma’ persuni li huma ċittadini jew resident (recte: residenti) Malta u wisq inqas mertu li għandu x’jaqsam ma’ ħwejjeg li jinsabu hawn Malta.

... fiċ-ċentru ta’ din l-azzjoni hemm il-kwistjoni dwar l-aġir ta’ Mutassim Gaddafi li allegatament kiser l-obbligi naxxenti minn diversi liġijiet ta’ natura pubblika tal-Istat tal-Libja.”

15. Min-naħa l-oħra, kemm l-attur *nomine* u kif ukoll il-kuraturi lkoll jikkontendu illi l-kwistjoni tal-ġurisdizzjoni giet deċiża sewwa.

Konsiderazzjonijiet

16. Fl-ewwel lok il-Qorti tosserva li l-eċċezzjoni dwar ġurisdizzjoni tal-qrati Maltin li ngħatat mill-appellant *nomine* hi limitata għall-Art. 742 tal-Kap. 12. L-istess is-sentenza appellata u l-aggravju dwar l-eċċezzjoni ta’ ġurisdizzjoni fir-rikors tal-appell. Ma jidhirx li hemm xi divergenza bejn il-

partijiet dwar l-applikazzjoni ta' dik id-dispożizzjoni għall-eżitu tal-eċċezzjoni dwar il-ġurisdizzjoni.

17. L-Artikolu 742 tal-Kap. 12 jagħti ġurisdizzjoni lill-Qrati Maltin biex jisimgħu u jiddeċiedu l-kawża kollha li jirrigwardaw persuni li jkunu qegħdin Malta jew għandhom id-domicilju f'Malta. Għalhekk, safejn l-azzjoni hi kontra Capital Resources Limited, li hija kumpanija registrata f'Malta, m'hemmx dubju li l-qrati għandhom ġurisdizzjoni jisimgħu u jiddeċiedu din il-kawża. *Inoltre*, il-flus depożitati fil-Bank of Valletta plc huma f'isem dik il-kumpanija u ovvjament l-ishma tal-kumpanija jinsabu wkoll Malta.

18. Kwantu għall konvenuti l-oħra, ma jirriżultax li huma għandhom jew qatt kellhom domicilju f'Malta jew li qatt kienu joqogħdu jew jinsabu hawn Malta meta nfetħet il-kawża. Għalhekk, il-ġurisdizzjoni tal-Qorti fil-konfront tagħhom ma tinsilix mill-Artikolu 742(1)(b) tal-Kap. 12. Madanakollu, toħroġ mill-Artikolu 742 (1)(ċ) tal-istess Ordinanza li jagħti ġurisdizzjoni lill-Qrati Ċivili ta' Malta jisimgħu u jiddeċiedu ukoll kawża dwar hwejjeġ li qegħdin jew li jinsabu f'Malta. Fil-fatt dak il-paragrafu jagħmilha ċara li l-ġurisdizzjoni hi fil-konfront ta' '*kull persuna*'.

19. Appuntu f'dan il-każ, il-mira tat-talbiet tal-attur *nomine* hija proprjetà f'isem Mutassim Gaddafi jew miżmuma minn terzi f'ismu u li tinsab f'Malta. Issa verament illi t-talba tal-Istat Libjan għar-restituzzjoni

ta' dawk l-assi tistrieħ fuq dik il-parti tal-ewwel talba fejn qed tintalab dikjarazzjoni illi l-fondi appartjenti lil Mutassim Gaddafi f'Malta kienu miżmuma bi ksur tal-obbligazzjonijiet imposti fuqu mil-Liġijiet tal-Istat tal-Libja. Madanakollu, kuntrarjament għal dak li jsostni l-appellant *nomine*, dan ma jipprekludix il-ġurisdizzjoni ta' din il-Qorti.

20. Finalment, l-oġġett tal-kawża huma l-ħwejjeġ f'isem Mutassam / Mutassim Gaddafi li jinsabu f'Malta. Fatt rikonoxxut mill-appellant *nomine* stess tant li fit-tieni aggravju tiegħu qal hekk:

“Il-kawża attriċi hija msejsa purament fuq fatti u avvenimenti li seħħew hawn Malta altrimenti il-kawża ma kinitx issir hawn Malta. Fiċ-ċentru tal-kawża attriċi hemm l-eżistenza ta' assi hawn Malta – ishma f' kumpannija Maltija li jappartjenu lil Mutassin Gaddhafi u flus depożitati f' kontijiet bankarji hawn Malta appartenenti lill-istess kumpannija ...”

21. L-attur *nomine* stess għalhekk jirrikonoxxi li 'ċ-ċentru tal-kawża' huma l-assi f'isem Mutassim Gaddafi f'Malta, ċjoè l-ishma fis-soċjetà kummerċjali Capital Resources Limited. Din tal-aħħar, li tiddetjeni l-varji kontijiet bankarji li saret referenza għalihom aktar 'il fuq, għandha personalità ġuridika separata u hi kumpanija reġistrata f'Malta. Fatt li jiddistingwi dan il-każ minn dak fl-isimijiet **Avv. Philip Manduca noe vs Av. Dottor Mark Chetuti noe** deċiż fil-25 ta' Frar 1993 li ssemma mill-attur *nomine*.

22. Fil-kuntest taċ-ċirkostanzi tal-każ odjern issir referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Dr Ann Fenech noe vs Dr Louis Cassar Pullicino noe**, deċiża fit-2 ta' Lulju 2010 fejn ingħad illi:

“Kif jirrizulta mill-ġurisprudenza li saret referenza għaliha mill-ewwel Qorti fid-deċiżjoni tagħha u anke mis-soċjetà appellata, “ishma” f’soċjetà huma kkunsidrati bħala “ħwejjeġ”, u f’dan il-każ dawn il-“ħwejjeġ” kienu qegħdin jew jinsabu f’Malta a tenur tal-Artikolu 742(c) tal-Kap. 12.”

23. Għalhekk, il-meritu tal-kawża jitratta dwar oġġetti li qegħdin f’Malta, u dan irrispettivament dwar il-liġi li tapplika għal dak li hu l-meritu tal-kawża.

24. Għaldaqstant, tiċhad l-ewwel aggravju tal-appell.

Deċiżjoni.

Għal dawn il-motivi din il-Qorti tiċhad l-ewwel aggravju tal-appellant *nomine*. Spejjeż relatati ma’ din is-sentenza huma a karigu tal-appellant *nomine*.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Registratur
SS